

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Monarhistična zarota v Leningradu?

BIVŠI CARSKI ČASTNIKI PRIPRAVLJALI PROTIREVOLUCIJO. — GLAVNI KOLOVDJE ARETIRANI.

KOVNO, 21. sept. Odkritje monarhistične zarote v Leningradu zavzema vedno večji obseg. Kolikor se je moglo doslej po ovinkih iz Rusije izvedeti, je bil vodja zarote nekdanji carski gardni kapetan Hiler. Zarotniki so skoro izključno častniki, ki so pod pretvezo meščanskih poklicev dobili dovoljenje za povratek v Rusijo in so v raznih krajih, zlasti v Leningradu, pripravljali tla za protirevolucijo, da bi v prikladnem momentu strmo-

glavili sovjetski režim in zopet izklicali monarhijo.

Zarotniki so imeli velike zaloge orožja in municije, ki so jo vtihotapili iz inozemstva. Tudi so imeli veliko denarnih sredstev, ki so si jih zarotniki preskrbeli z vtihotapljenjem velikih množin ponarejenih ruskih bankovcev. Dozdaj so zaprli 5 kolovodij zarote in krog 500 drugih oseb.

Okrajni cestni odbori

v mariborski oblasti se bodo v četrtek 26. t. m. po večini sestali k sejam, na katerih se bodo konstituirali. volili načelnike in njihove namestnike, narkar bo pričelo poslovanje teh novih korporacij, ki vsaj delno prevzamejo dedščino bivših okrajnih zastopov. Samo še v nekaterih okrajih (Murska Sobota, Čakovec, Slov. Gradec in Kozje) so potrebne še v nekaterih okoliših radi formalnih napak pri prvih volitvah ponovne volitve, zato v teh okrožjih konstituiranje cestnih odborov tekem prihodnjega tedna najbrže še ne bo mogoče.

Volitve v okr. cestne odbore so se na podlagi zakona o samoupravnih cestah izvršile — kakor smo poročali — dne 25. avg. Vkljub temu, da stranke ne obstojajo, je treba resnici na ljubo poudariti, da so stale tudi te volitve po večini v znamenju politične orijentacije in so se tudi v tem znamenju izvršile. »Slovenec« in »Slov. Gospodar« sta sicer takrat pod utisom za bralce in somišljenike obeh teh listov neprijetnega izida volitev zlasti v mariborskem okraju pisala, da so se volitve izvršile bolj na podlagi gospodarskih vidikov in da so prevladovali pri izbiri kandidatov z malimi izjemami gospodarsko-lokalni oziroma »Zadnji« »Slov. Gospodar« pa je objavil seznam vseh izvoljenih iz cele oblasti ter pri vsakem okraju pripomnil, koliko je »pristašev naših katoliških organizacij« in koliko »drugih«. Mislimo, da ta opredelitev v »Slov. Gosp.« ne potrebuje nobenega komentarja, ako samo ugotovimo, da je bilo n. pr. v mariborskem okraju izvoljenih 9 pristašev bivše SLS in 11 pristašev bivših naprednih strank, in da tudi »Slov. Gosp.« ugotavlja, da je bilo izvoljenih »9 pristašev naših katoliških organizacij, 11 pa drugih«.

Oblastni komisar je sedaj v smislu zakona, ki mu daje pravico, a ne dolžnost, da v vsak okrajni cestni odbor imenuje še po tri člane, ta imenovanja izvršil. Ne bomo se spuščali v kritiko načina teh imenovanj, izražamo samo upanje, da bodo tudi imenovani člani skupno z izvoljenimi imeli pred očmi v prvi vrsti gospodarske interese okrajev in okolišev, ki jih zastopajo.

Naša okrajna samouprava, ki je za enkrat pač samo surogat po principih gospodarske strukture in gospodarskih interesov voljenih samoupravnih korporacij, bo torej končno zopet prišla do rednega poslovanja. Dozdajni okrajni zastopi niso bili več izraz ljudske volje, zakaj vladali so v njih gerenti in sosveti, ki so bili bolj eksponenti strank nego pa zastopniki ljudskih plasti, zlasti davkoplačevalcev. Želeli je, da bi v novih okrajnih cestnih odborih prevladal duh kraljevega manifestu od 6. januarja, duh pomirljivosti, spravljivosti in stvarnega resnega gospodarskega dela. Ta duh naj se kaže že pri volitvah načelnikov. Na čelo okrajnih cestnih odborov mo-

Rekonstrukcija avstrijske vlade?

DUNAJ, 21. septembra. V političnih krogih se resno in živahno razmišljajo vesti o predstojeci rekonstrukciji vlade. Kot naslednik dr. Streeruwitza se imenuje kot najresnejši kandidat za zveznega kancelarja dunajski policijski predsednik dr. Schober.

Uladna kriza na Litvanskem

KOVNO, 21. septembra. Predsednik litvanske vlade Voldemaras je podal demisijo celokupne vlade. Predsednik republike je ostavko sprejel in poveril sestavo vlade dosedanjemu ministru financ Tubelisu. Novinarjem je Voldemaras izjavil, da se hoče popolnoma umakniti iz javnega življenja. Voldemaras je bil vodja litvanskih fašistov in častilec političnih metod Mussolinija.

Proslava 20. septembra v Italiji

RIM, 21. sept. Včeraj so po celi Italiji slovesno obhajali pohod Garibaldijevih čet v Rim in združitev Rima z Italijo. Vlada se je seveda morala ozirati na z Vatikanom sklenjeni mir in se oficijelno ni udeležila proslav, ker je zavzetje Rima po Garibaldijevih četah pomenilo konec papeške države. Na Kvirinalu in Vatikanu so skupno visele italijanska in papeška zastava.

Z bombami ugrli v zrak konkurenčni lokal

DETROIT, 21. sept. V noči od četrta na petek je zletel v zrak nek nočni lokal. Izkazalo se je, da so imetniki nekega konkurenčnega lokala v kletih poslopja podtaknili bombe. Število smrtnih žrtev znaša po dozdajnih ugotovitvah 21, težko ranjenih 53. Policija vrši strogo preiskavo.

rajo povsod najodličnejši veščaki zlasti v cestnih, pa tudi v vseh drugih gospodarskih vprašanjih okrajev, ljudje, ki so živeli v tem delu že skozi več let in ki niso novinci na polju gospodarskih problemov svojih okrajev, predvsem pa ljudje, ki uživajo vsestransko zaupanje pri vsem prebivalstvu okrajev. Na čelo okr. cestnih odborov pa gotovo ne spadajo ljudje, ki imajo pred očmi samo interes svoje osebne ambicije ali celo strankarske maščevalnosti, kakor n. pr. oni mož iz

Šahovski turnir v Rogaški Slatini

ROG. SLATINA, 21. sept. Včeraj se je odigralo II. kolo mednar. šahovskega turnirja. Rubinstein je zmagal nad Rožičem, dr. Geiger nad Brinckmannom. Partije Hörlinger - Maroczy, Takacs-König, Canall - Grünfeld, dr. Singer - Sämisch, Prziepiwka - Pirc in Jovanovič - Flohr so končale remis. Stanje po II. kolu: Flohr, Rubinstein, Takacs 1 in pol, dr. Geiger, Grünfeld 1, König, Pirc, Canall, Maroczy, Sämisch, Hörlinger, Jovanovič, Prziepiwka pol (1), dr. Singer pol, Brinckmann, Rožič 0 (1).

Danes se je odigralo III. kolo: Rubinstein je potolkel Geigerja v 33 potezah, König dr. Singerja v 31, Canall Rožiča v 22 potezah, partija Maroczy - Grünfeld je končala remis, 4 partije so prekinjene. Stanje po III. kolu: Rubinstein 2 in pol, Flohr, Takacs, Grünfeld, König, Canall, Sämisch 1 in pol, Maroczy 1 (1), dr. Geiger 1, Pirc, Hörlinger, Jovanovič, Prziepiwka 1/2 (1), Singer 1/2, Brinckmann, Rožič 0 (1).

POINCARÉJEVO ZDRAVJE GRE NA BOLJE.

PARIS, 26. septembra. Stanje nevarno obolelega bivšega ministrskega predsednika Poincaréja se je tekom zadnjih dni tako zboljšalo, da je bil že nekaj ur dnevno izven postelje. Vendar bo z ozirom na svojo visoko starost moral zelo paziti, ker je recidiva mogoča.

V RUSIJI TUDI MESO NA IZKAZ-NICE.

PARIZ, 21. septembra. »Petit Parisien« poroča iz Moskve, da se bo v Rusiji pričelo tudi meso prodajati na karte. Fizični delavci bodo dobili 200, umni pa 100 gramov mesa dnevno. Računa se, da bo vlada kmalu izdala tudi karte za jajca. Odrasi bi dobili po 15, deca pa 2—5 komadov mesečno.

mariborskega okraja, ki je po volitvi 25. avgusta, ko je propadel, v jezi mental krog sebe izjave, da bo itak imenovan, da bo pa delal »samo za one, ki so ga volili«.

Dasi torej novi okrajni cestni odbori niso najidealnejši instrument naše samouprave, vendar upamo, da bodo pri resnem, stvarnem in smotrnem delu pomenili krepek steber v razvoju in napredku našega gospodarskega življenja.

K vlamu v Slovenskih goricah.

Šivalni stroj, katerega so tatovi odnesli pri drugem vlamu v stanovanje učiteljice Karoline Čonč v Št. Jurju, je zasežen v Murski Soboti. Tam so ga zlikovci prodali, kupec pa je bil tako previden, da je zahteval do izplačila polne vsote potrdilo, odkod je stroj. Nadal pa jim je petsto dinarijev. Gotovo bi bili lopovi ob svojem »obisku« učno osebo ubili, ako bi bila ob slučajnem počitniškem posetu dotično noč prenočila v šoli. Vsekakor pa bo treba na samem stoječim šolam nakloniti glede varnosti več pozornosti posebno med počitnicami. Po drugem vlamu v Št. Jurju je žandarmerija odredila, da mora šolski sluga prenočevati do konca počitnic v šoli. Da bi se bilo to odredilo koj po prvem vlamu, pa bi bil drugi izostal, ker domači član vlomilske tolpe je gotovo vse dobro zasledoval.

Novice iz Vuzenice.

Kakor izvemo, si je naše gasilno društvo skupno z občino nabavilo lahke tovorni avto, ki bo odgovarjal lokalnim in izvenlokalnim potrebam. Avto bo že v par dneh prispel. — Naša šola je z min. odredbo razširjena v 5-razrednico in bo 5. razred odprt že meseca oktobra.

Vsled izedno nizkih cen hmelja, ki se gibljejo med 3—6 Din za 1 kg, je pri nas ves interes za hmelj ponehal in ga bodo, kakor čujemo, posestniki skoro vsi pometali ven.

Pobegnili je z doma.

Včeraj smo poročali, da je pobegnila z doma 15letna Irena Š. z nekim moškim. Domnevalo se je, da je odšla z njim v Avstrijo, davi pa je bila policija obveščena, da se je materi javila iz Pančeva pri Beogradu in da se namerava vrniti v Maribor.

Naliv in nevihta.

Po prijetnih dneh blagodejne gorkote, nas je v minuli noči nenadoma presenetila močna nevihta. Južni vetrovi so pripodili težke oblake, ki so izlili obilico dežja, ki je v jutranjih urah ponehal, nato pa je zopet prisijalo naklonjeno sonce. Vendar je čutili, da se je jesen primaknila prav do vrat. Slana je pobelila gorice, kakor je prerokovala stoletna pratika, ki nam obeta do konca meseca deževno in slabo vreme. Za zimo pa je morodajen izrek: »Mavricija dan (22. sept.) če sonce sije, po zimi huda sapa brije.«

Goljufije z avtobusnimi vozovnicami.

Včeraj jutraj je kontrolor mestnega avtobusnega podjetja zalotil v vozu, ki se je vračal iz Spodnjega Dupleka, potnika, ki se je hotel okoristiti z vozovnico svojega tovariša. Na Glavnem trgu je kontrolor oba sleparja izročil stražniku, kateremu sta navedla napačna imena. Stražnik ju je odvedel na stražnico, kjer so pri telesni preiskavi našli prave dokumente in ugotovili njuno identiteto. Pavel M. in Ivan Z. se bosta morala zagovarjati radi zavajanja oblasti in radi goljufije.

Nevihla.

ki je divjala v minuli noči, je davi iztrgala na vogalu Meljske ceste in Klavniške ulice električno napeljavo, tako da se je bližnja svetiljka povesila prav do tal. Policija je omenjeno mesto zastražila, ker je obstojala nevarnost, da se kak neprevidni pasant ne bi dotaknil električnega voda. Mestno električno podjetje, ki je bilo o zadevi obveščeno, je takoj ukrenilo vse potrebno, da se prepreči eventuelne nesreče.

Gozdovniki!

Jutri v nedeljo, 22. sept. se vrši ob 10. uri v državni realki V. redni občni zbor rodu »Severnih Wigwamov« mariborskih gozdoznikov. — Beli Lisjak.

Stanje osnovnih šol v Mariboru

ZAČETKOM ŠOLSKEGA LETA 1929-30.

Kakor na srednjih in meščanskih, je tudi na osnovnih šolah v Mariboru obisk ogromen:

na prvi deški osnovni šoli je 182 otrok (5 razredov); na drugi 158 slovenskih otrok (5 r.) ter 40 nemških (2 r.); na tretji 475 otrok (5 razr. in 7 vzporednic; na četrta 318 otrok (6 razr. in 2 vzporednici); na vladnici moškega učiteljskega 156 otrok (4 razr.). Torej skupno 1229 otrok v 27 razredih in 9 vzporednicah.

Na dekliških: na prvi 250 učenek (5 r. in 1 vzpor.); na drugi 441 učenek (5 razr. in 4 vzp.); na tretji (vadbica žen. učiteljskega) 175 učenek (5 razr.); na četrta 171 slovenskih učenek (5 razr.) ter 46 nemških

(2 vzpor.). Skupno: 1083 učenek v 20 razredih in 7 vzporednicah.

Na pomožni šoli v Razlagovi ulici je 67 učencev in učenek v 5 razredih.

Te številke in razmere na osnovnih šolah zopet dokazujejo nujno potrebo, da se zgrade v mestu še nove šole, in sicer ne samo ena. Zidanje ene šole na desnem bregu ne pomaga nič. Tam mora imeti deška šola 12 razredov, prostorov manjka za tri razrede. Dekliška potrebuje 10 razredov, prostora ima samo za pet.

Treba bo na vsak način zidati najmanj eno deško in dve dekliški osnovni šoli. Mariborski občinski odbor se bo pod silo razmer moral prejati slej za to odločiti. Čim prej, tem bolje v interesu otrok, staršev in našega kulturnega napredka!

Mariborski in dnevi drobiž

Ljudska univerza v Mariboru

Kaj je z Ljudsko univerzo v Mariboru? Kakor je bilo razvidno iz neke časopisne notice, je študijski kuratorij popolnoma zavrnil njeno prošnjo, da bi smela nadalje uporabljati čitalnico kot predavalnico. Oficielne rešitve pa Ljudska univerza sploh ni dobila. Odbor je sklenil vkljub temu težkemu udarcu, ki škodi v največji meri njenemu nadaljnjemu delovanju, da ne opusti svojega z mnogimi uspehi spojenega in za mariborsko prebivalstvo zelo potrebnega kulturnega dela. K temu sklepu je pripomogla v največji meri nabiralna akcija, ki je pokazala, da stoje na njeni strani mnogi prijatelji. Njim na ljubo hoče odbor še vse moči napeti, da ne doživi naše mesto kulturnega poma, ki bi ga zakrivila le indiferentnost, in škodoželjnost, te sramote, da bi se morala opustiti institucija take važnosti. Odbor je radi tega sklenil, da akceptira vkljub skromnim sredstvom težke pogoje zakupnikov »Apolo kina«. A izvesti se morajo neobhodno nekatere preureditve, h katerim je potrebno dovoljenje zakupnikov ozir. magistrata. Tega dovoljenja še ni. Začetkom oktobra bi moral biti pričetek. Povabljeni so že predavatelji, a vse še visi v zraku!

Današnji tedenski trg

je zaradi nenadnega viharne naliwa zelo trpel. Naravno, da ni moglo iz daljine okolice prispeti toliko blaga kakor je to sicer ob sobotah običajno. Na Vodnikov trg je že sinoči prispelo 10 vozov krompirja, zelja in čebule. Lastniki, ki običajno kar prenoči na svojih vozovih, so bili davi v neverjetni nepriliki. Cene so bile sledeče: krompir po merici Din 6—7 na drobno, na debelo pa Din 5, a kilogram povprečno že od 75 para do 1 Din. Zelje se je prodajalo zelo uspešno po 1 do 2 Din glava, pa tudi cenejšje. Čebula je ohranila staro ceno. — Na živilskem trgu je prevladovalo sadje ter razna povrtnina po cenah, kakor zadnjič. Bistvenih sprememb v cenah ni bilo mogoče zabeležiti razen dejstva, da so cene od zjutraj dalje radi dežja padale; čim pa je dež ponehal pa so šle cene za spoznanje navzgor. Je to že stara pesem. — Kakor vslej ob sobotah je bilo tudi danes mnogo perutnine na prodaj. Tudi v tem blagu so ostale cene nespremenjene, a med povpraševalci na debelo je bilo največ — gostilničarjev. — Na špeharski trg so pripeljali iz 9 občin na 25 vozov 48 zaklanih svinj in 1 telico. Razumtega so pripeljali 62 kg svinjskih jeter, 15 kg pljuč, 76 kg črvene masti in 17 kg želodcev. Radi slabega vremena je bil privoz oviran in je mnogo špeharjev ostalo. (Lansko leto je v istem času prispelo na špeharski trg 28 vozov in 70 zaklanih svinj.) Cene so bile zelo primerne. Prvovrstno meso se je prodajalo po 18—20 Din kg, brca po Din 15—17, drobovina po 10 Din, »riba« Din 21—25, slanina po Din 18—23 kilogram. Povpraševanja bilo zelo veliko. — S tem se je zelo slabo tržilo. Vzrok je kajpak nenadno viharo dežev.

V spomin Viljemu Hirzerju.

Z Viljemom Hirzer-jem je izgubila naša bolnica svojega najstarejšega zvestega sodelavca. Deloval je 30 let v bolnici ter si pridobil neizmerno bogata izkustva. Bolnica mu je bila dom, bolniki familija, za katero je skrbel kakor oče za svoje otroke z največjo požrtvovalnostjo. Orjak po postavi, je bil jako dobrega rahočutnega srca. Bil je odkrit, značajan mož. Tisočeri bolniki, njegovi kolegi in prijatelji bodo ga ohranili v najlepšem spominu.

»Kolonija brezstanovanjcev pod mostom se množi«.

K notici pod tem naslovom v št. 213 od 19. tm. nam piše g. Pavel Heričko, hiš. pos. v Židovski ulici 12: Marija Ulbl se ni izselila iz strahu pred ruhezem pohištva, ker zaostale dvomesečne najemnine niti pisмено nisem zahteval, še manj pa jo iskal potem ruhezja. Pač pa je Marija Ulbl na splošno željo sstanovanjcev, s katerimi je živela v večnem prepiru, ter na podlagi razsodbe polic. komisarijata radi žaljivih pisem, katera je pisala hišnemu posestniku, dobila sodnijsko odločbo.

Druga smrtna obsodba pred poroto.

Sinoči je pozno v noč trajala razprava proti Glasu. Porotniki so z 10 proti 2 glasovoma potrdili vprašanje radi umora ter radi sleparstva in poneverbe. Jos. Glas je bil obsojen v smrt na vešalih. Zagovornik je prijavil ničnostno pritožbo.

Posilstvo in javno nasilstvo.

Današnja porotna razprava je zadnja v jesenskem zasedanju. Zagovarja se vpok. prof. Hilarijon Tofan v tajni razpravi radi posilstva in javnega nasilstva. Predseduje ss. Zemljič, državno pravdnistvo zastopa nam. Sever, zagovarja dr. Kodrman.

Novo cerkveno pokopališče na Pobrežju za župnijo sv. Marije v Mariboru bodo jutri 22. tm. pop. ob 16. uri slovesno blagoslovili.

Gremijalna trgovska nadaljevalna šola v Mariboru.

Vpisovanje za vse razrede se vrši za šol. leto 1929-30 v nedeljo, dne 29. septembra od 10. do 12. ure v prostorih državne trgovske akademije na Zrinjskega trgu 1, 1. nadstr. K vpisovanju naj prinese vsak učenec oz. učenka zadnje šolsko izpričevalo, po dve izpolnjeni rodovnici, ki jih dobi v pisarni Trgovskega gremija in novinci še potrdilo Trgovskega gremija v Mariboru, ki ga dobe tudi v gremijalni pisarni, Jurčičeva ulica 3, 2. nadstr. Pismeni ponavljalci, sprejemni in drugi izpiti prične v ponedeljek, dne 30. septembra ob 15. uri (treh pop.). Ustmeni izpiti se vrše v torek, dne 1. okt. in po potrebi še v sredo, dne 2. oktobra od 15. ure dalje. Reden pouk prične v četrtek, dne 3. oktobra ob 15. uri. Vse ostalo zvedo učenci, oz. njihovi gospodarji v šoli.

Lovci, pozor na volka!

G. Hercogu v Pekrah je ušel z verige 4 mesece star volk — samec, v velikosti volčjega psa. Klatil se bo sedaj najbrže v bližini ali na Pohorju. Zelena garda, pozor, da ne bo v oviščih preveč škodo.

Mariborski gledališki abonma.

Ker se do sedaj kaže posebno mnogo zanimanja za bodočo sezono, je gledališka uprava sklenila, podaljšati priglasitveni rok do prihodnje sobote, 28. sept.

Mariborska borza dela potrebuje:

4 tesarje, 4 zidarje, 1 strojnika za Mostar; 4 kuharice, 3 vzgojiteljice, 1 domačo učiteljico za Novi Sad, 1 dobro sobarico za Zagreb, 1 uradnico z večletno prakso, 1 trgovsko vajenka, 6 navadnih delavk, 4 služkinje, 1 pletiljo.

»Sok. pevčevke sdruzeni« iz Mor.

Ostrave,

ki se bo vršil dne 8. oktobra v Unionski dvorani, se bliža z naglimi koraki. Priprave zanj so že v teku ter se bodo v najbližjih dneh pojavili plakati, s katerih bodo razvidne podrobnosti. Ugotoviti moremo že danes, da gre stremenje prirediteljev za tem, da dobi koncert kolikor mogoče poljudno obeležje. Zato se cene določene temu primerno nizke. Predprodajo vstopnic bodo iz prijaznosti prevzele tvrdke Bureš v Vetrinjski ulici, Fr. Majer na Glavnem trgu ter Pinter in Lenard na Aleksandrovi cesti. Zanimiv je tudi spored, na katerem se nahaja poleg češko slovaških umetnih ter narodnih pesmi tudi slovenska »Prišla je miška z mišnice«, ki jo bomo imeli priliko slišati v interpretaciji Čeha, zborovega dirigenta F. M. Hradila, gojenca mojsterske šole dr. L. Janáčka v Brnu.

Jedilno orodje

v srebru, alpaka-srebru in alpaka v veliki izbiri.

Samo prvovrstna kvaliteta!

6 žlic, vilic, nožev, žliček za kavo, 1 alpaka s pliseno garancijo, v najmodernejših oblikah samo

Din 325.—

6 žliček za kavo z etuiem samo

Din 65.—

otročji pribor, obstoječ iz noža, vilic, žličke in žličke za kavo z etuiem samo

Din 97.—

Urar in Juvelir

M. JLGGER & SIN

MARIBOR, Gosposka ulica 15.

Prodaja tudi na obroke.

Letošnja sadna trgovina v Slovenskih goricah.

V severozahodnih Slov. goricah imamo letošnjo jesen le nekaj hrušk, pa več sliv za izkupiček. Pa kaj ko je minimalna cena: lepe hruške Din 1.25, postavljene v št. li. Slive pa, obrane, stanejo ra. Pencilni Din 1.50, v št. liju Din 1.75, v Jarelini pa celo samo 1 Din. Komaj da je plačano mudno obiranje. Vinski pridelek bo — ako ostane vreme snažno — enačil pač »sedemnajsetku« (1917 je bila znano najboljša kapljica tekoma par desetletij!). Malo ga bo letos, a kar bo, to bo izborno. Bržčas po ga bomo mi malo okušali, cd-šlo bo v »deželo šampanjca« ali pa bo prišlo pod »rižem-ražem« — »križalo« se bo s slabšim v gostilniških katakombah, ker bo drago.

Gostilničarska nadaljevalna šola v Mariboru.

Vpisovanje učencev in učenek v vse tri razrede gostilničarske nadaljevalne šole v Mariboru se vrši v torek, dne 1. oktobra od 17. do 19. ure (od petih do sedmih zvečer) v prirodoslovnem kabinetu državne trgovske akademije v Mariboru na Zrinjskega trgu št. 1, 1. nadstr., vrata št. 31. K vpisovanju mora prinesiti vsak vajenec oziroma vajenka: zadnje šolsko izpričevalo, potrdilo zadrage, katero dobi v Zadrugi pisarni, hotel »Mariborski dvor«, in 50 Din vpisnine kot donesek za učne pripomočke. Opozorjamo vse gostilničarje, restavratore, kavarnarje, hotelirje itd., sploh vse v to obrt spadajoče gospodarje, da morajo vsi njihovi vajenci in vajenke brez izjeme obiskovati gostilničarsko nadaljevalno šolo, zato jih je treba, da ne bo neprijetnih posledic, pravočasno vpisati. Ponavljalci izpiti se bodo vršili v sredo, dne 2. in v četrtek, dne 3. oktobra od 15. ure dalje. Reden pouk prične v petek, dne 4. oktobra ob 17. uri. Natančnejše podatke zvedo učenci in učenke, oz. njihovi gospodarji pri vpisovanju v šoli — Vodstvo šole

Pomemben izum domačega radiotehnika.

Razvoj radiotehnike hitro napreduje. Razveseljivo pa je dejstvo, da pri tem sodelujejo tudi domači strokovnjaki. — Brezantenski aparati, ki smo jih poznali doslej, so bili obremenjeni z raznimi nedostatkami, ki so njihovo praktično uporabnost močno omejevali. Velika teža, velika poraba toka, občutljivost krajevnih razlik in glasno šumenje so bile pomankljivosti, ki so jim branile pot v svet. — Nova konstrukcija brezantenskega aparata, ki jo je tvrdka Radio-Oblak v Mariboru patentno zaščitila, da je odstranila vse navedene pomanjklivosti, tako da je sprejemanje z novimi priročnimi aparati postalo naravnost idealno. Brezantenski aparat tvrdke Oblak, ki je vdelan v elegantni kovček ali šatuljo, tehta od 1 kg naprej in je prav lahko prenosen, tako da lahko služi v vlaku, avtu, na izletih, v planinah in drugje. Šestcevni superheterodin tvrdke Oblak rabi le 60—90 voltov, dočim rabijo običajni aparati anodno baterijo s 120 volti.

Novokonstruirani aparat sprejema z dovršeno čistoto glasu vse evropske postaje, neglede na krajevne razlike sprejemnega aparata, kar je brez dvoma velik uspeh domače tvrdke, ki že prejema naročila z vseh delov Evrope in celo iz prekmorskih dežel.

Petelnova očala so najboljša!

»KARO« najboljši čevlji.

Dixi - avtomobili,

proizvod tvornice BMW (Bayr. Mot. Werke), so vozički, ki — dasi mali — odgovarjajo zahtevam, katere se stavijo na velike avtomobile. Po slabih cestah ne odskakujejo, na ovinkih ne zanašajo, vozijo brezpogojno v vsak breg. G. Moravec, ki je v Mariboru zastopnik navedene tvornice, je bil 8. tm. z dvosedeznim avtom znamke Dixi na Ljubelju. Interesent, ki se je vozil z njim, je izjavil, da je vožnja presegla vsa njegova pričakovanja in je voz takoj plačal. Dixi-avto je tudi že z lahkoto privozil v Šmartno na Pohorju. Vozovi so na razpolago pri tvrdki Moravec v Slov. ulici. Več v inseratu!

Celokupno članstvo Slov. obrtnega društva

se vabi na posvetovalni sestanek, ki se vrši v sredo dne 25. septembra 1929, ob 20. uri v restavraciji v Narodnem domu. Razven članstva so vabljeni vsi tovariši obrtniki, kateri imajo resno voljo sodelovati za korist obrtnega stanu.

»Ljudska samopomoč« v Mariboru

naznanja vsemu cenj. občinstvu Slovenije, da se ustanovi s 1. oktobrom t. l. III. skupina z oddelki A) II, B) II, C) II, D) II, v katere se sprejmejo s a m o vse zdrave osebe od 51. do 90. leta. S temi oddelki smo ustregli na splošno željo vsem o nim starejšim osebam, ki so poprejšnje oddelke zamudili oz. se jih radi previsoke starosti ni moglo sprejeti. Glej današnji tozadevni oglaš!!

SESTRA MARIJA

ganljiva tragika velike ljubavi in uničenih nad.

Pride v KINO UNION.

Pri prehlajenju, hripi,

vnetju v vratu, oteklih mandljah, živčnih bolečinah, trganju v udih storite dobro, če poskrbite za vsakdanje izpraznenje črevesa s tem, da popijete pol čaše naravne Franz Josef-ove grenčice. Po sodbah univerzitetnih klinik se odlikuje »Franz Josef-ova voda« radi sigurnega učinka pri prijetni uporabi. Franz Josefova grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in spec. trgovinah.

Ne pozabite na proslavo »Jadrana«

ki je združena s prvim velikim plesom v sezoni. Vrši se dne 5. oktobra v Unionu. Predprodajo vstopnic ima g. Viktor Kosi. Trgovca, Kralja Petra trg in g. Jos. Šinlgoj, trgovec, Aleksandrova c. 18. 2317

Vinsko trgatve

bo priredil turistiški klub »Triglav« dne 5. oktobra v gostilni Gačnik-Schrey v Studencih, na kar opozorjamo javnost že danes

Pred otvoritvo Zdravstvenega doma v Mariboru

SOCIALIZACIJA MEDICINE IN NA MEN SOCIALNE MEDICINE.

O priliki pričetka poslovanja Zdravstvenega doma v Mariboru je umestno podati nekoliko pojasnil glede namenov te ustanove, poleg tega pa je tudi potrebno seznaniti širše kroge s pojmi kot so: zdravstveni dom, šolska poliklinika, bakteriološki laboratorij in podobno, ker je nepoučenost v tem pogledu zelo škodljiva stvari sami ter rodi mnogo nespornost, ki so v škodo delovanju ustanov in onim, katerim so namenjene, to je ljudstvu.

Kakor se v poslednjem času pojavlja v najraznovrstnejših panogah socializacija gotovih dobrin, tako je tudi polje medicine dobilo svoj impulz v to novo smer. Veliko število modernih držav je kmalu uvidelo blagodejnost široko zasnovane in dobro organizirane socialnozdravstvene službe in budgeti v ta namen se od leta do leta višajo vsepovsod. Celo zavarovalnice za poškodbe in smrt, (n. pr. Metropolitan Lifeinsurance Comp. New York) so si izračunale, koliko dobička jim vrže, ako neglede na državo organizirajo čisto svojo preventivno zdravstveno službo, čeprav jo nudijo svojim članom brez vsake nadaljine odškodnine. Tudi naša država ni šla mimo tega momenta, obratno s pravilnim razumevanjem se je zavzela za čim širšo postopno izvedbo socialno-zdravstvenega programa. Zelo razveseljivo je — poleg tega, da ima največjo korist od te akcije ljudsko zdravje — tudi dejstvo, da je inozemstvo prav kmalu opazilo resno delo naše države na tem polju, kar silno veliko izda pri presojanju kulturne stopnje države. Sam Dr. Balfour od Internationalnega zdravstvenega urada New York, se je nad vse laskavo izrazil o naši mlači državi in specijelno o njeni aktivnosti glede socialno zdravstvene organizacije.

Udeleževanje medicine do sedanjega časa in predvsem bližnje preteklosti je

bilo omejeno v glavnem na pacienta kot poedince, kot posamezen slučaj. Ustanavljale so se bolnice, izobraževali zdravniki in ostali bolniški personal, da s svojim znanjem podaljšajo življenje bolnikom, cilj, kateremu je treba posvečati seveda vsakčas največjo pažnjo. Statistični podatki bolnic so prikazovali umiranje pri posameznih boleznih v gotovem odstotku, ki se je krčil sorazmerno z izpopolnjevanjem metod zdravljenja. Poleg tega se je skušalo doseči, da dobe tudi podeželski kraji, ki so oddaljeni od teh bolniških centrov, izvežbane zdravniške.

Ne smemo podcenjevati dela praktičnih zdravnikov. Vendar oni imajo posla le z onimi bolniki, ki sami k njim pridejo. Socialna medicina pa ima širše polje, ki še ni obdelano: ona sama išče bolne in nevedne. Zdravnik iz takega zavoda pouči take bolnike o stanju njih zdravja, jih preprča o potrebi, da se napotijo do zdravnika, oziroma jim sam da v gotovih slučajih zdravniško pomoč. Je to trnjeva pot, pot samozatajevanja, velikokrat tudi ponižanja in neupoštevanja. Kljub temu pa opravlja socialni zdravnik svoj posel z veseljem, saj pač ve, da orje ledino in da ni mogoče doseči visokih ciljev brez truda.

Delovanje socialne medicine nikakor ne ogroža eksistence privatnega zdravnika, obratno ono mu naravnost množi prakso. To so že spoznali praktični zdravniki v deželah, kjer je socialno medicinska organizacija daleč pred nami. V početku so se borili proti »novotariji«, toda kmalu so uvideli, da je čim intenzivnejše delovanje z novo organizacijo nič manj kot plodonosno tudi za njih same. Zdravstvena izobrazba ljudstva je pripomogla, da je prišel vsakdo posvečati svojemu zdravju prvo pažnjo ter začasa in pogostejše obiskoval zdravnika.

sestavini iste snovi kakor jo ima naše ka menje, samo včasih se jim pozna, da so nastali pod drugačnim pritiskom kakor je naš zemeljski. Po tem vemo, ali so sveta, ki je manjši ali večji kakor naša zemlja. Razen tega se od navadnih kamnov naše zemlje ostro ločijo po skorji, ki jih obdaja in ki priča, da so se pri trenju, ko so padali skozi našo atmosfero, tako razbelili, da je njihova snov postala na površini tekoča. Železni meteorji so po veliki večini snovi sestavljeni iz čistega železa, kateremu so primešane v večji ali manjši meri druge kovine ali snovi, kakor nikelj, žveplo, ogljik, sol itd. Včasih najdemo v njih tudi prav majhne dijamante, ki nastanejo kakor znano, pod silnim pritiskom iz tekočega ogljika.

Takih meteorjev, ki se silno drago plačujejo, je polno po vseh večjih muzejih, posebno znan pa je po njih bivši dvorni muzej na Dunaju, ki hranil zelo dragocene, redke in velike zbirke. Po teh meteorjih ali aerolitih, kakor se znanstveno imenujejo, tedaj lahko presodimo, iz kakšne snovi so sestavljeni drugi svetovi našega solnčnega sistema in svetovi

sploh. Ker v njih doslej še nismo našli snovi, ki bi je na naši zemlji ne poznali, lahko popolnoma sigurno sklepamo, da so vsi svetovi sestavljeni prav tako iz kamena, rudnin in prsti, kakor je naš, na katerem mi živimo in snujemo svoje načrte in dela.

Naša zemlja je tedaj zares samo navadna članica ogromne družine svetov, katerih plava po brezmejnem vsemirju na milijone. Nastala je tako kakor so nastali drugi in bo tudi prav tako nekoč dokončala pot svojega življenja. To nam pa bolj kakor vse drugo potrjuje domnevo, da nismo v vesoljstvu samo mi ljudje edina živa bitja, ki mislimo in se trudimo dognati skrivnost svojega bistva, ampak, do so po drugih svetovih tudi stvorili, morebiti nam po telesu in po duhu popolnoma podobni. Toda mi smo nezdružljivo ločeni od njih in oni so ločeni od nas. Ali bo kdaj prišel čas, ko bomo lahko z njimi stopili v kakršnokoli zvezo? Tega ne vemo in ne moremo prorokovati, rečemo pa lahko, da je verjetnost tega občejanja silno, silno majhna. Tajna vsemirja je poslednja, zato — največja tajna.

Ameriko so prvi odkrili Japonci

Azijo loči od Amerike le ozek prekop: Beringova morska cesta, ki je dobila ime po danskem raziskovalcu Vitusu Bheringu.

Dejstvo, da so Japonci že pred tem odkrili omenjeno ožino, je dokazano, kakor pravi S. Vatanabe, ki se sklicuje na staro geografsko karto, katero hranil Britich Museum, a jo je narisal nek japonski pomorščak. Razen tega je videl tudi Kämpfer, ki je leta 1690. posetil Japonc, zemljevid, na katerih so bili obeleženi severozapadni deli Amerike, kakor tudi Kamčatka. Ravno tako so francoski zemljevidi, ki so bili obeleženi leta 1710., nazivali Berinsko ožino Jesso, Aljasko pa »Terre de Jesso« kakor se je pač takrat nazivala tudi ostala Japonska.

Kanado je po mnenju evropskih geografov odkril leta 1497. Cabot. Toda o tem odkritju obstojata kakor pri vseh drugih odkritjih Amerike dve varianti. Prva, ki jo zagovarjajo prebivalci skrajnega severa, dokazuje, da je burja zanesla na Labrador Norvežana Lerta Eriksona, ki je odkril torej po naključju predele Severne Amerike, dočim zatrjuje druga, da so vse dežele odkrili v pradavnih časih ljudje, ki so se tudi naselili v Ameriki, kamor so prišli z zapadne morske strani. Slednja trditve temelji tudi na ugotovitvah antropologov, ki zatrjujejo, da so Indijanci mongolskega izvora.

Tudi neki Japonci, ki je v znanstvene svrhe prepotoval kanadske pragozdove, je mnenja, da so Indijanci v marsičem sorodni Japoncem. Ugotovil je celo, da imajo Indijanci mnogo besed, katerih korenin so enaki onim japonskih besedi. Zlasti je ugotovil mnogo takih primerov pri domačinih na Aljaski. Njih jezik, običaji in celoten tip, dokazujejo, da so pri-

šli tjakaj z Japonskega.

James Deans, ki je dolgo časa proučeval običaje domačinov v Britski Kolumbiji, pripoveduje o bajki, ki je razširjena med Indijanci. Bajka pravi, da so v davnih davnih časih prišli v deželo trije tujci iz »dežele zahajajočega solnca«. Blizu Viktorije pa je isti znanstvenik pri izkopavanjih našel tudi japonske novce.

W. Griffith razlaga v svojem delu »Mikadovo carstvo«, da morski tok Kuro-Sio, ki pričenja pri Formozji, doseže Aljasko, odkoder se vrača h Kaliforniji, od tam pa se odteka proti Sandwich otokom, tako da spravlja dele lesa, ki so bili vrženi v morje pri Formozji, prav do Havajskega otočja. Enaka usoda je torej čestokrat zadela tudi japonske ribiške ladje, ki jih je vihar zanesel v vode morskoga toka Kuro-Sio. Pod silo okolščin so japonski mornarji morali na obale Severne Amerike.

W. Griffith je proučeval tudi indijske jezike in ugotovil nebroj japonskih korenov. Indijanci so ohranili tudi praznovanja in razne odredbe, ki so jih Japonci že opustili. Sveti plesi, kult solnca in ostalih prirodnih sil, so najkrepkejši dokaz, da so Japonci prvi našli Ameriko in se celo tam naselili. Šest znakov Zodiaka, ki jih pozna indijsko pleme Maya, je japonskega izvora.

Nekateri znanstveniki zatrjujejo celo, da je pleme Tolteka, ki živi danes v Mehiki, staro japonsko pleme, ki se je 500 let pred krščansko ero naselilo v Ameriki in dalo samoniklo sijajno kulturo, ki jasno dokazuje sledove kulture njihove domovine, kar dokazujejo najnovejša arheološka izkopavanja vzdolž centralne Amerike.

Iz navedenih znanstvenih podatkov zaključuje g. Vatanabe, da so indijanska plemena japonskega rodu in rodu ostalih azijskih plemen.

Meteorji in njihove sestavine

V prejšnjih člankih smo videli, da so utrinki in meteorji skoraj vedno le deli razdrobljenih kometov, ki se tako približajo naši zemlji, da jih zajame, pritegne nase in se potem vsled trenja v naši atmosferi razžarijo. Utrinki se razblinijo, preden prispejo do trdnih tal naše zemeljske površine, pa tudi meteorji se v ozračju razpočijo. Včasih, in sicer v večini slučajev, se njihovi deli prav tako kakor utrinki razblinijo, včasih, toda zelo redkokdaj pa padajo posamezni kosi vendarle na zemljo, kjer se navadno zarijejo globoko v tla in jih je treba potem izkopati.

Taki »kamni«, ki so padli z neba, so bili znani že v starih časih, vendar pa je bilo treba precej naporov in dokazov,

preden je znanstveni svet priznal, da ti »kamni« zares niso zemiskega, temveč kozmičnega, vseirskega izvora. Nekaj časa so namreč celo resni znanstveniki mislili, da so to kosi materije, katero so ognjeniki izbljuvali v ogromne višine, od koder so potem padli zopet na zemljo. Drugi so pa bili celo mnenja, da so to deli materije izbruhov ognjenikov na naši sosedni luni. Pravo bistvo meteorjev kot vseirskih teles je dognala torej znanost zelo pozno, komaj v prejšnjem stoletju.

Meteorji, ki dosežejo našo zemljo, se delijo po svojih sestavinah v dve vrsti, v kamne in v železne kose. Več nego železnih, pade na zemljo kamenitih meteorjev. Kameniti meteorji imajo v svoji

nato pa je prijel prejšnjo za lase in ji z enim samim mahom odsekal glavo. Isto dejanje je ponovil v ostalih treh stolpih.

Živel pa je takrat v Benetkah mlad mož iz preprostega naroda, Marko po imenu. Zaročen je bil z lepo mlado deklico, ki jo je ljubil iz vse duše, kakor tudi ona njega. A deklico je ugrabil Katenačio, in jo je doletela usoda njenih sonesrečnic. Ime ji je bilo Marija. Markov obup je bil neizmeren. Toda kako naj se osveti? ... Nemogoče je bilo prodreti v Katenačijev grad ...

Prišlo pa je leto, ko se je baron Katenačio dvignil na nov pohod proti Benetkam.

V noči pred pohodom se mu je prikazal Satan, zaščitnik njegov ter mu svetoval nujno, naj ostane doma.

»Zakaj neki?« je zarenčal razbojnik. »Zakaj naenkrat ne bi smel obnoviti svoje zaloge lepih bab za svojo posteljo, dobrega vina za svojo klet in zlata za svoje ljudi?«

»Tega ti ne morem povedati,« je odgovoril Satan; »toda sveti Marko mi je strogo prepovedal. In to veš, da je sveti Marko, ki je vzel Benečane pod svojo zaščito, mogočen svetnik, ki bi me po-teptal, aka ga ne ubogam.«

»Dobro! Pišita me obadva, ti in sveti Marko! Stori bom po svoji glavi.«

Satan je potrto zmajal z glavo in izginil kakor po navadi, to je, pogreznil se je v zemljo z dimom in ropotom.

Katenačio se je vkrcal s svojimi vojščaki, premagal Benečane kljub hrabri obrambi, in plenitev

Drugo jutro je Katenačio s svojimi divjaki ostavil požgane in razrušene Benetke in odvedel s seboj kakih petdeset mladih žena in deklet.

Na dvorišču gradu si je ogledal nesrečnice ter si izbral po svoji stari navadi štiri najlepše izmed njih.

Kakor je bila njegova ostudna šega, je prijel takoj eno za roko in jo vlekel s seboj v vzhodni stolp, ki je gledal proti Benetkam.

Stopil je v prostorno dvorano, kjer je živila nesrečnica, ki ji je bilo danes umreti.

Klečala je v kotu, z bodalom v roki.

Kakor hitro je zapazila njo, ki jo je imela nadomestiti, je vztrepetala in se jedva premagala, da ni zakričala.

»Marija!« je zarohnel Katenačio, »dobro me poslušaj!«

Zdaj pa je vzdrhtela nova jetnica, ki ni bila nihče drugi kakor Marko, Marijin lepi zaročenec, ki se je po bitki preoblekel v žensko, hoteč priti na ta smeln način v grad.

»Marija!« je zakričal Katenačio, »poslušaj me. Branila si se me dolgo časa s pomočjo tistega prokletega bodala, ki ga imaš menda od samega svetega Marka! Toda tvoja zadnja ura je prišla: če te nisem mogel posiliti, te vsaj zakoljem!«

Tako je Marko izvedel — in bralec si lahko predstavlja, s kakšnim veseljem, da je njegova draga zaročenka ostala devica.

Nato se je Katenačio obrnil k njemu:

»In kako je tebi ime, baba?«

»Takoj izveš!« je odgovoril Marko z zvonkim glasom.

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodovinski roman iz starih Benetk

173

Skoraj na sredi tega morja, ki se je pozneje izpremenilo v gozd, se je dvigal, kakor smo povedali, utrjen grad s štirimi stolpi, trdno sezidan na otočku, ali bolje na skali — kakor galebje gnezdo.

Tu je živel baron Katenačio s sto oboroženimi vojščaki in s svojo služinčadjo.

Široki ploščati čolni so ga prevažali z njegovim moštvom in s konji vred v popolni bojni opravi bodisi na kopno zemljo, bodisi nad nastajajoče mesto, ki je imelo postati kraljica morja.

Vsaka tri ali štiri leta se je prikazal s svojimi vojščaki, vsi na konjih in v železu, sulico v pesti; in se je začelo veliko klanje. Podiral je pilote, na katerih so zgradili hiše, poplavljal jedva zgrajene palače in pobil ljudi, kolikor jih je mogel; naposled pa, vračaje se v svoje gnezdo, je odvedel s seboj najlepše Benečanke.

Katenačijev grad je imel štiri stolpe; v slehernem teh stolpov je prebivala ena izmed tistih žensk, ki jih je bil ugrabil. Vsaka po vrsti je morala pretrpeti njegove pohotne objeme. Ob povratku z vsakega pohoda pa se je zgodilo tole:

Na dvorišču svojega gradu je Katenačio izbral tiste jetnice, ki so mu bile najbolj po godu, ostale je podaril svojim vojakom. Nato je prijel eno izmed četvorice, ki jo je bil prihranil zase, za roko ter jo odvedel v vzhodni stolp. Tam jo je najprej posiliti v največji ženski, ki je bila tu še

Sport

JESENSKE KONJSKE DIRKE

na dirkališču Tezno pri Mariboru se zaključijo v nedeljo popoldne. Umevno, da bodo skušali posestniki konjev zadnji dan vse, da njih barve zmagajo. Prav gotovo je, da bo pri vsaki dirki rekordno število konjev na startu. Za posamezne dirke bi sledeče napovedali:

V dirki za sistemizirano konjerejsko nagrado se bo bil boj med Radoslavom in Felčiko. Ta dirka je nekaj kmečki derby in nagrado daje vsako leto mariborsko kasaško društvo. — Dirka Maribor bo najznamenitejša v jesenskem meetingu, ker bodo morali konji na daljšo progo dati dokaz vztrajnosti. Zmagovalec bo najbrže Saloma, ostri konkurenti so Bubikopf, pa tudi Lovčen in Cridatar prihajajo v poštev. — V dirki za premijo je težko napovedati zmagovalca, ker je prijavljenih 25 konjev. Tip je bila Süsses Maus, dalje Gospodar in Dandolo. — V tolažilnem handikapu starta nad 20 konjev in bo treba to dirko najbrže izvršiti v dveh oddelkih, ker ni dirkališče dovolj široko za toliko konjev. Daljave konjev se bodo naznanile še le na črni deski pred dirko. Za zmago se bodo borili Bibi, Mirica in Fortuna. — Dvovprezna amaterska handikap vožnja zaključuje dirke. Postava konjev se določi po njihovih sposobnostih še le pred dirko samo. Ker bo startalo najmanj devet dvovpreg, bo ta dirka trda skušnjava za vozače. Za zmago imajo največ upanja vprege Lippitt, oba Filipiča in Koradžija, vendar presenečenja, kakor je pokazal prvi dan, niso izključena.

Posetnike dirk opozarjamo, da se bo po tretji dirki vršilo žrebanje vstopnice, ki dobi kot premijo konja zmagovalca. Konja pa se mora dati na dražbo, katere se more udeležiti tudi posestnik srečne vstopnice. Ako za konja ne bo dražiteljev, ga dobi imetnik izžrebane vstopnice. Če se doseže večji izkupiček kot Din 5.000, prejme posestnik vstopnice ta znesek, presežek pa gospodar konja po odbitku 15% za društvo. Vsaka vstopnica more torej zadeti konja ali najmanj Din 5.000, ki se bodo takoj po tej dirki izplačali posestniku izžrebane vstopnice. Izplač se torej kupiti po več vstopnic. — Dirke se vrše ob vsakem vremenu. Začetek točno ob 14. uri.

ASK PRIMORJE : ISSK MARIBOR.

Dobro se še spominjamo usodne finalne tekme za prvenstvo Slovenije, ki je končala s poraznim rezultatom 7:3 za »Primorje«. Nihče ni mogel ugovarjati izidu, čeprav po kvaliteti igre ni bil povsem pravičen. »Primorje« je s svojo odločnostjo prijetno presenetilo in si že v prvem srečanju zagotovilo naslov prvaka. »Maribor« ni bil šibek kandidat, kar je dokazal v drugi tekmi v Ljubljani, ki je končala v razmerju 5:4 za »Primorje«.

Od takrat »Maribor« ni nastopal v resnejših tekmah, ki bi bile pomembne za njegov sloves v domačem sportu. Veliko važnost pa polaga domača sportna javnost na izid jutrišnje pokalne tekme, v kateri bi prvak mariborske oblasti ob koliki, posrečenem startu lahko rehabilitiral sloves svojega kluba in celokupnega mariborskega sporta. Prepričani smo, da bodo domačini v to smer zastavili vse moči in da bo prireditev nudila prvovrsten sport. Več izgledov je sicer pripisati »Primorju«, vendar je izid povsem dvomljiv, kajti mnogo zaviš od posrečenega izkoriščanja ugodnih momentov, ki jih »Maribor« tako rad prezre. Upamo, da bo tokrat imel več sreče. — Sodil bo g. Mohorko.

Jutrišnje sporine prireditve.

Ob 9. igrišče Železničarja: Železničar I. mladina - Rapid I. mladina (sodnik g. Bergant).

Ob 13.30 igrišče Rapida: Maribor II. mladina - Rapid II. mladina (sodi gosp. Fišer).

Ob 14. Kasaška dirka na Teznu.

Start za medklubsko kolesarsko dirko.

Ob 15. igrišče Rapida: finale za pokal LNP-a ASK Primorje : ISSK Maribor.

Službeno iz MO.

Naslednji igralci morajo biti ob 5. zjutraj na glavnem kolodvoru radi odhoda v Celovec: Pelko, Carlovič, Kurzman, Simmerl, Frangeš, Seifert, Konrad, Klipstätter, Tergletz, Venko in Šmid. — Tajnik.

Teden dni po gorski dirki na Trojanah je še vedno slišati pritožbe, ki gredo na račun prirediteljev: mariborskega in celjskega Motokluba. Zdi se, da so povsem opravičene, kajti že pri motociklističnih dirkah v Mariboru smo opazili, da je uradovanje komisij v celoti nemško. Bili smo

obzirni in se kljub ponovnim opozorilom s strani javnosti nismo vmešavali v poslovanje prirediteljev. Na Trojanah pa se je zadeva ponovila in razumljivo je, da je nemško uradovanje eksponentov obeh prirediteljev izzvalo precejšen odbor in nezadovoljstvo. Nekdo se je pritožil radi tega pri samem vodstvu, kjer so mu odgovorili, da ga to nič ne briga. Smatramo za dolžnost, da opozorimo gospode, da javne prireditve ne spadajo več v interno delo prireditelja, kjer je dovoljeno pač to, kar komurkoli prija. Z nastopom v javnosti je treba javnost tudi upoštevati in njeno naklonjenost nagraditi z obzirnostjo. Zagovor z internacionalnostjo sporta ne drži. Toliko v opozorilo in vednost za bodoče.

3 STEBRI

PRI IZDELOVANJU
KARO ČEVLJEV
V ZADNJIH 10 LETIH

PRVI:

vedno najboljša kvaliteta usnja, najboljša delo brez nadomestka ali papirja

DRUGI:

vedno prave oblike prilagode lahkim in najmočnejšim nogam

TRETI:

za najboljše kvalitetno blago kolikor mogoče nizke cene

Ti trije stebri so doprinesli, da se krog naših odjemalcev vsako leto večja.

O Hrvatih na Gradiščanskem

in o njihovem nacijskem življenju smo doslej čuli le malo ali skoro nič. Vedeli smo pač, da jih živijo lepi tisoči tam gori v takozvanem Gradiščanskem ali Burgenlandu, katero ozemlje je mirovna konferenca prisodila Avstriji, do čim je poprej bilo pod Ogrsko. Vedeli smo tudi, da so gradiščanski Hrvati po večini kmetje in delavci, in tudi to, da

se politično dele na socialne demokrate in krščanske socialiste. Imajo v dunajskem parlamentu tudi dva poslanca, soc. demokrata Kolomana Tomšiča in kršč. socialca dr. Lovra Karalla.

Zadnja številka lista »Naš Glas«, ki je glasilo soc. demokratske stranke na Gradiščanskem, pa prinaša zanimivo vest, da so si gradiščanski Hrvati v prvi polovici avgusta na zborovanju v Volksprodersdorfu ustanovili svojo enotno kulturno organizacijo: Hrvatsko kulturno društvo za Gradišče. Predsednik društva je šolski upravitelj iz Menare, Ivan Dobrovič, poleg njega je v odboru in nadzorstvu še 18 najodličnejših mož duhovnikov, kmetov, delavcev, učiteljev itd, tajnik pa je akademski slikar in profesor Rudolf Kludus iz Kerestura.

Značilno je, da v odbor ni izvoljen niti posl. Tomšič niti posl. Karall. Ustanovitelji društva so se postavili na stališče, da mora iz Hrvatskega kulturnega društva za Gradišče biti izločena vsakršna politika, da se morajo v njem znajti vsi Hrvati brez ozira na njihovo strankarsko prepričanje in pripadnost, skratka, da mora društvo tvoriti enotno kulturno fronto gradiščanskih Hrvatov.

Poljska zunanja trgovina

je bila glasom poročila osrednjega statističnega urada v mesecu avgustu aktivna z 417668 tonami v vrednosti 54.128.000 zlatov. Uvozilo se je v tem mesecu blaga 226.535.000 zlatov, izvozilo pa za 280.717.000 zlatov. Vrednost izvoza je napram juniju narasla za 4.275.000, vrednost uvoza za 39.905.000 zlatov.

Usodna navada.

Na gimnaziji je razrednik zahteval od svojih učencev, da mu vzkljajo »na zdravje«, kadar je kihnil. Vzkljaj pa se je tako udomačil, da je postal veliko razvedril diakov, ki so vedno na vse grlo zakričali »na zdravje«. Voščilo je vselej tako močno zagrmelo po razredu, da so se odpirala vrata sosednih učilnic in profesor je bil prisiljen zabraniti vzkljanje. Takrat pa je manjkal Tonek, kar ga je nekaj dni pozneje spravilo v veliko zadrego. Ko je profesor zopet kihnil, je molčalo vse, le Tonek je v prepričanju, da bo ves razred zakričal »na zdravje« zarjul: »Hudič te odnesi!»

Mali oglas, ki vsebuje posredovanje in socialne namene oblikovane vsake beseda 30 p. najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zenitna, dopolnjevanje in oglaševanje trgovskega ali reklamnega znaka: vsaka beseda 60 p. najmanjši znesek Din 10.—

Mala družina

išče mesto hišnika. Ponudbe pod: »Spreten ključavničar« na upravo »Večernika«. 2279

Boljša, mlajša ženska moč,

ki zna kuhati in opravljati lahka hišna dela, se sprejme k rodbini dveh oseb v okolici Radgone. Ponudbe pod »Kakor lastna« na upravo »Večernika«. 2313

Tri krasne pisarniške prostore

v Slovenski ul. 8, oddam s 1. oktobrom t. l. Vprašati istotam pri hišniku ali pa v trgovini s premogom Tinauer, Gregorčičeva ul. 9. 2327

Vinogradno posestvo

blizu Maribora prodam ali zamenjam za hišo v Mariboru ali v drugem mestu. Naslov pove uprava »Večernika«. 2326

Belo skoraj novo kuhinjsko opremo,

kakor velike slike, kuhinjsko posodo in železno tapetirano posteljo poceni prodam. Aleksandrova cesta 43, Gradišnik. 2347

Iščem učitelja za citre.

Istotam se prodaja fotoaparati (anastigmat) 9x12 Din 600. Naslov v upravi. 2346

Vse vrste pletenin po meri,

ženske obleke, veste, puloverje, zimsko spodnje perilo, nogavice in vsakovrstna popravila izdeluje najbolje, najhitreje in najceneje: Strojna pletarna, Vojašniška ulica 2. 2318

Velika, prazna elegantna soba

z električno razsvetljavo in lepo kuhinjo se takoj odda. Vprašati Gosposka ulica 56 I., desno. 2312

Dijaka sprejemem

v vso oskrbo. Korosčeva ulica 7. 2334

Stanovanje dveh sob,

kuhinja, veranda z vsemi pritliklinami s 1. novembrom oddam. Obmejna cesta 12, zraven igrališča Rapid. 2343

Urna pomočnica

se takoj sprejme. Pobrežje, Cesta na Brezje 34. 2344

Sprejme se dijakinja

z vso oskrbo na stanovanje v bližini šol. Naslov v upravi lista. 2336

Dijak se sprejme na stanovanje

k dijaku v bližini vseh šol. Naslov v upravi lista. 2335

Izurnjena pletilja

dobi takoj dobro mesto. Naslov v upravi. — 2342

Prodajam madrace

iz konjske žime za dve postelji (6 kosov), nove. 3 kosi Din 850.— Na ogled iz prijaznosti Rotovski trg 4, dvorišče v ponedeljek ob 8. uri. 2332

Oddam boljše mu dijaku sobo

s celo oskrbo. Naslov v upravi. 2333

Odda se soba za dve osebi.

Jože-Vošnjakova ulica 22, III. nadst. 2331

Oddam lokale,

obokane, suhe, svetle, v velikosti 60—70 m²; trgovino, mali lokal, za pisarno, oziroma malega obrtnika. Naslov pove uprava »Večernika«. 2323

Krasne pletene obleke

v veliki izbiri, po zelo nizki ceni prodaja: Pletarna M. Vezjak, Maribor, Vetrinjska ulica 17. 2319

Fotografiram vse!

Portreti, brzoslike, industrija, sport. Najnovejši aparati in svetlobne naprave. Novo urejen fotoatelj. Fotomeyer, Gosposka 39. 2286

Iščem solidno,

marljivo in zanesljivo, samostalno gospodinjstvo, z lepim vedenjem in večletno prakso za gostilničarsko obrt. Starost 30—45 let največ. Prevzeti bi morala tudi kuhinjo in ostalo bi dobila od mene na račun po dogovoru. — Dotična, ki bi bila voljna prevzeti ta posel, lahko računa na večletno vodstvo, a po moji uvidevnosti, bo lahko dotična preskrbljena z enim delom mojega premoženja. Natančnejše informacije daje I. Potisk, Maribor, Radvaniška cesta 13. 2204

Oddam lepo, čisto sobo

dvema gospodičinama ali dvema gospodoma s 1. oktobrom. Po želji tudi hrano. Krekova ulica 5 I., desno. 2281

Park kavarna

v soboto in nedeljo koncert, od 16.—24. ure. Igra godba Schönherr. 2322

Služkinja za vse,

uporabna tudi za kuhinjo, čista, srednjih let dobi takoj službo. Prednost imajo dekleta iz kmetijskih hiš. Nudi se jim prilika, da se dobro izuče gospodinjstva. Oglasiti se je Aleksandrova cesta 75, pri Dr. Faningerju. 2327

E IV 2152/29

10

Dražbeni oklic.

Dne 31. oktobra 1929, dopoldne ob 9. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 27 dražba nepremičnin, zemljiška knjiga k. o. Sv. Magdalena, vl. št. 642.

Visokopritlična novozgrajena trgovska in stanovanjska hiša v Mariboru, Kettejeva ulica št. 22, z nadzidkom, dvoriščno poslopje in stavbna parcela št. 654 v izmeri 630 m².

Cenilna vrednost Din 170.377.38, najmanjši ponudek Din 85.188.69.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča v Mariboru.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IV.,

dne 13. septembra 1929

Dajte avtomobile,

motorje in kolesa strokovnjaku v popravilo. Vozili boste potem sigurno in brez defektov. Popravila se izvršujejo točno in po brezkonkurenčnih cenah. Brata Komel, mehanična delavnica, Aleksandrova c. 169. 848

Sobo- in črkoslikanje

izvršuje po ceni, hitro in okusno Frano Ambrožič, Grajska ul. 2. 2231

Majhno posestvo

v bližini Maribora želi vzeti v najem bivši oskrbnik. Ponudbe prosim pod »Majhno posestvo« na upravo »Večernika«.

Velika izbira

čipk, batist, popelin, šifon, za damsko perilo. Josip Šerec, Maribor, Aleksandrova cesta 23. 2127

Za Kinu-bufet

se sprejme takoj simpatična gospodična, večša nemščine. Vprašati v Kino Union. 2296

Klavir in teorijo

poučuje konservatoristka, Levstikova ulica 29, Jemec. 2290

Učenec,

ki ima veselje do risanja, se sprejme za črkoslikarstvo. Franc Ambrožič, Grajska ulica 2. 2282

Otroške, damske, moške nogavice,

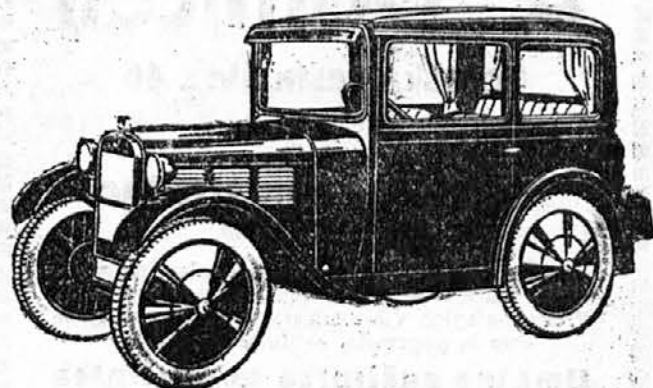
žepne rute, pletenine, veste, puloverji itd. Josip Šerec, Maribor, Aleksandrova cesta 23. 2128

Najvišje cene

plača za staro zlato, srebro in novce kakor tudi za zobovje M. Ilger-ja sin, Maribor, Gosposka ulica 15. 1543

Glavno
zastopstvo:

Jos. Moravec
MARIBOR
Slovenska ul. 12

Dixi-auto preizkušen na Ljubelju
Uporaben tudi na najslabših cestah!

Cene:

odprt 2 sedežni	Din. 32.000.—
odprt 3 sedežni	" 34.800.—
coupé 2 sedežni	" 38.500.—
limuzina 3 sedežni	" 40.000.—

**Strojne tovarne in li-
varne d. d., Ljubljana**
Telefon 2380 Brzoi. Stroj
Stiskalnica za sadje

Konkurenčne cene
Vedno na zalogi!

**Vinotoč
Mejovšek**

**Lajteršperk—
Košake 73**

nasproti Wögerer-ja
Izvrstno vino po Din
14.— lit. 20 minut
izven mesta 2315

**Kožuhovinasti
plašči**

in **krzno za obšive**
novo dospelo. Krzno od
Din 30.— naprej.

K. GRÄNITZ

krznar
Gosposka ulica št. 7

Zahtevajte povsod „Večernik“!

Novost!

4-cevni Super-Reinarzt

obseg valov 200—2000 m brez izmenjave cev. Prvi sprejemalec s samo 4 cevmi. Z malo okvirno anteno dobite vse evropske postaje v zvočnik. — Največja selektivita. — Zelo čist glas. — Največja izbira aparatov in zvočnikov! Ugodni plačilni pogoji do 12 obrokov! Lastna moderno urejena delavnica! — Laboratorij! Polnilna postaja!

Radio Starkel, Maribor, Trg Svobode 6
specijalno podjetje za radio tehniko.

Novost!

Po volji Vsemogočnega nas je naš dolgoletni, požrtvovalni sotrudi, gospod cand. medicine

Viljem Hirzer
zdravniški pomočnik

danes v 67. letu starosti za vedno zapustil.

Značajnemu in ljubeznivemu tovarišu, vestnemu in marljivemu nameščencu, ki je dolgih 30 let posvetil vse svoje moči in temeljito znanje v prid zavoda in bolnikom, bodi ohranjen blag spomin.

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, 22. t. m. ob 15. uri iz mrtvašnice tukajšnje bolnice.

V Mariboru, dne 20. septembra 1929.

Splošna bolnica.

**ZEISS
PUNKTAL**

Diplomirani optik
z državnim izpitom

PETELN
MARIBOR, GOSPOSKA 5

Pojedina

pečenih in jeternih klobas se vrši v nedeljo, dne 22. septembra 1929 v gostilni BALKAN, Linhartova ulica 13. — Za očvrte in pečene piščance, kakor tudi za pušne krape ter različna močnata jedila, kakor tudi za prvovrstna vina je izborno preskrbljeno. Za obilen obisk se priporoča gostilničarka

BALKANA

Solske potrebščine, otroške nahrbtnike, aktovke, galanterijo, drobnarijo, parfumerijo, pletenine, nogavice itd. na debelo in na drobno priporoča

DRAGO ROSINA, Maribor
Vetrinjska ulica 26

Edison Bell Penkala d. d. Zagreb

Gramofoni
in
gramofonske plošče

znamke **Edison Bell Penkala,**
His Masters Voice
Columbia

2157

Tudi na dolgoročno odplačila na obroke!
Zahtevajte brezplačne cenike!

Samoprodaja:

Jos. Martinz
Maribor
Gosposka ulica 18

OBLASTNA HRANILNICA MARIBORSKE OBLASTI

Centrala: **MARIBOR, Trg Svobode 3.**

Podružnica: **CELJE, Cankarjeva 11, nasproti pošte**

(Preje: Južnoštajerska hranilnica, Celje)

Dovoljuje vsakovrstna komunalna, melioracijska in hipotekarna posojila, daje posojila na vrednostne papirje in v tekočem računu, eskontira in reeskontira menice, izvršuje žirovne in kontokorentne posle in vse druge v denarno stroko spadajoče transakcije. — Sprejema vloge na vložne knjižice in tekoči račun od zasebnikov, ustanov in drugih denarnih zavodov ter jih obrestuje najugodnejše. — Za vse obveze Oblastne hranilnice mariborske oblasti jamči mariborska oblast z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Zato je zavod najvarnejši v celi oblasti. — Vlagateljem izven Maribora in Celja pošlje na zahtevo položnice.

Mariborska lesna industrija

A. Domicelj

Koroška cesta šte. 46

Telefon 2160

Parna žaga in strojno mizarstvo

Izdeluje pohištvo, oprave trg. lokalov, stopnice, okna, vrata, ladijski pod, tople grede okvirje itd. Prevzame sploh vsa v mizarstvo stroko spadajoča dela in popravila. — Košare za sadje.

Umetna sušilnica in parilnicaIma v zalogi razne vrste lesa, deske, remeljne, letve, vezane plošče itd. — Mehka meterska drva, prostorni meter po Din 50—, pri večjem odjemu po Din 45— — Bukova cepana drva. **Postrežba solidna! Cene zmerne!****Kupuje** po dnevnih cenah vse vrste okroglega lesa, predvsem smrekovega.

2259

Iščemo lokal

ali prazno stanovanje za uporabo od 7. do 26. oktobra t. l., v katerem je prostor za 100 šivalnih strojev in 100 učenk v svrhu pouka v krojenju, vezanju itd. Ponudbe pod značko »Zračno« na upravo lista.

2300

ČEZ

**200
RAZNIH
VRST****kožuhovine**

ima letos v zalogi trdka

**L. ORNIK, MARIBOR
KOROŠKA CESTA 9**

Za Vaše zimske plašče nabavite si že sedaj primerno krzno za ovrtnik in obšive, dokler je izbira bogata, kajti pravkar so dospele največje pošiljke iz Leipziga. — Zalogo si lahko ogledate povsem neobvezno. — Našli boste vse to, kar rabite.

2249

BRITVICE

Gillette, Mem extra, Mem de Luxe, Mond extra, Timor in vse brivske potrebščine nudi najugodnejše galanterijska trgovina

Drago Rosina
Vetrinjska ulica št. 26.**Bučno olje**

takojšnja dobava, zajamčeno čisto, priporoča

J. Hochmüller - Maribor
tovarna bučnega olja, Taborska ulica 7**Radi****inventure, zelo znižane cene!**

Galanterija, igračke, drobnarija, hišne in kuhinjske potrebščine, nahrbtniki, košarice za na trg, ročna dela in otroški vrtci. Vse vrste ščetk za glavo, obleke in čevlje, ščetke za zobe od Din 1.50 naprej. Vse vrste čipk in vezenin. En karton šolske pavle bele Din 21—, karton šolske pavle rjave in črne Din 25—, 6 parov moških nogavic Din 39—, 6 parov damskih nogavic Din 39—, 6 žebnih robcev Din 14—18—, 6 ovrtnikov, trde ali kaučuk Din 18—, perlini trak, beli ali barvani m Din 1— itd. Prepričajte se sami in ostali bodete sigurno stalen odjemalec.

Josip Mlinarič
Maribor, Glavni trg 17

2086

RADIO-APARATI

brez antenske in zemeljske vezave, torej nova era v radio-tehniki!

Po dolgih poskusih mi je uspela konstrukcija brezantenskih sprejemnih aparatov, izdelanih v normalnih aparatih, kovčkah in šatuljah etc. vseh velikosti, do damskega neserija, in sicer od 8 do 1 cevnege aparata, ki sprejemajo vse evropske postaje. Vse dosežanje teškoče glede napeljav anten odpadejo. Kvaliteta, oprema in izpeljava nedosegljiva, konstrukcija v najbistrejši razporedbi najenostavnejša. Sprejemanje s temi aparati je kristalno-čisto in brez šumenja.

Ker je ta predmet le last superheterodine-aparatom, je s tem izpolnjena v radiotehniki velika vizel. Baterije uporabljajo minimalen tok, podana je tudi možnost priključitve na električno omrežje. Teža kompletnih aparatov variira med 12 in 1 kilogramom. Aparat se zamore poljubno prenašati po stanovanju, lahko se vzame na potovanje v avto, vlak, motorni čoln, acropolan, planine i. t. d. — Povsod Vam brezhibno sprejema.

RADIO-OBLAK MARIBOR

EN GROS EN DETAIL

2311

Tomšičev drevored 6 - Aleksandrova c. 44 pri kolodv.

100 sežnjev bukovih drv na prodaj.Vagonska in nadrobna oddaja po nizki ceni. Istotam tudi **trboveljski premog** stalno v zalogi.**Lesna trgovina J. Govedič,**
Maribor, Prešernova ulica šte. 19.

2311

Novi vinski moštbell in črni po 10 Din liter
čez ulico pa po 9 Din liter**Dnevno sveže morske ribe**

priporoča gostilničar

2324

Josip Povodnik
Maribor, Rotovski trg št. 8

Za zimsko sezono novo došli modeli in klobuki. V zalogi so vedno najnovejši pariški in dunajski modeli klobukov. — Popravila točna in poceni.

Se priporočata

Ivan in Helena Kvas.
Maribor, Aleksandrova cesta št. 32.

2207